

Programma Wonen & Zorg De Bilt 2030

1. Inleiding

Aanleiding

Zo lang mogelijk thuis blijven wonen wanneer je wat ouder wordt is voor veel mensen een mooi vooruitzicht. Ook het landelijk beleid en de wetgeving zijn hierop gericht. Dit is een mooi perspectief, maar door de toenemende vergrijzing, de decentralisatie van zorg en de wijzigingen in de zorgwetgeving verandert de behoefte aan (geschikte) huisvesting. Voor ons is dit aanleiding om een programma Wonen en Zorg op te stellen.

Doel

Met het programma Wonen en Zorg geven we richting aan de opgaven op het raakvlak van wonen, zorg en welzijn in onze gemeente, waarbij het begrip 'welzijn' belangrijker wordt en de aandacht meer verschuift van wonen en zorg naar wonen, zorg en welzijn.

Het doel van het programma Wonen en Zorg is:

- * inzicht te geven in de woonzorgopgave;
- * er voor zorgen dat inwoners in een sociaal kwetsbare situatie en ouderen nu en in de toekomst zo zelfstandig, zinvol en vitaal mogelijk kunnen wonen in gemeente De Bilt;
- * het scheppen van een richtinggevend kader van waaruit de betrokken partners in gezamenlijk overleg geschikt aanbod creëren en zorg, ondersteuning en welzijnsactiviteiten op maat bieden.

Doorkijkje naar 2040

Door ons in het programma te richten op 2030, met een doorkijkje naar 2040, nemen we enerzijds voldoende tijd om de inhoud van dit programma tot uitvoering te brengen en daarbij rekening te houden met de ontwikkelingen na 2030. Anderzijds helpt de beperkte vooruitblik van zeven jaar ons om concreet te blijven.

Aanpak

We hebben een data-analyse laten opstellen door Companen in de vorm van een aantal infographics, die nauw aansluit op de eerdere analyse uitgevoerd voor de Woonvisie De Bilt 2030.

Het programma is verder in nauwe samenwerking met verschillende stakeholders tot stand gekomen. Het gaat om onder andere de zorg- en welzijnsaanbieders, de woningbouwcorporaties, de Adviesraad Sociaal Domein, het Kennisteam Wonen en bewonersverenigingen/wijkraden. Daarnaast zijn ook de inwoners van gemeente De Bilt gevraagd om via het inwonerpanel inbreng te leveren. Ten slotte hebben we de punten die gingen over wonen en zorg uit het eerdere advies van inwoners (Samen werken aan wonen) als inbreng meegenomen.

Verlengstuk van de Woonvisie

Dit programma Wonen en Zorg is daarmee een verlengstuk van de Woonvisie van onze gemeente en zal als programma onderdeel worden van de omgevingsvisie en zo nodig geactualiseerd worden.

Opbouw Programma Wonen en Zorg

Het Programma Wonen & Zorg brengt op beknopte wijze in beeld welke trends en ontwikkelingen er spelen, welke conclusies uit onderzoeken zijn meegenomen en wat de ambities en actiepunten zijn.

Inhoud Programma Wonen & Zorg:	
1. Inleiding	1
2. Trends en ontwikkelingen	2
3. Onze ambities	3
4. Actiepunten	4
Bijlage 1: Feiten en cijfers	6
Bijlage 2: Begrippenlijst en toelichting	10
Colofon: Bronnen en beleidsmakers	11

Afbakening doelgroep

We verwachten dat alle inwoners, waar mogelijk, hun steentje bijdragen om gemeente De Bilt vitaal en toekomstbestendig te houden. We richten ons op de doelgroep ouderen (65+) en op de groep inwoners in een sociaal kwetsbare situatie met een zorg- of ondersteuningsvraag.

Ouderen

Er bestaat niet zoiets als 'de oudere'; het is een grote groep mensen met variërende behoeften en wensen. Wat overeenkomt is dat ze allemaal zijn beland in een bepaalde levensfase waarbij een deel in toenemende mate ondersteuning nodig heeft.

Kwetsbare personen

Deze kwetsbare groep (hierna aandachtsgroepen genoemd) wordt onderscheiden in een aantal categorieën: lichamelijk of licht verstandelijk gehandicapten, mensen met psychiatrische problematiek, mensen die uitstromen uit beschermd wonen of maatschappelijke opvang en kwetsbare jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg zodra ze 18 jaar worden. Tegenwoordig krijgen steeds minder mensen uit deze categorieën een indicatie op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz) en wordt van hen verwacht dat ze zelfstandig gaan wonen, al dan niet met ondersteuning op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De overige kwetsbaren zoals ex-gedetineerden, (toekomstige) dak- en thuislozen, voormalige sekswerkers, statushouders, arbeidsmigranten, studenten en woonwagenbewoners geven we al passende aandacht in onze gemeente en in de Woonvisie en hebben niet onze focus binnen dit programma. Zij komen in absolute aantallen minder voor in gemeente De Bilt en er wordt voor hen daarom vooral maatwerk toegepast.

Regionale afstemming

We zijn een gemeente die in de regio haar eerlijke aandeel neemt in het huisvesten en bieden van passende zorg en ondersteuning voor de aandachtsgroepen.

Eerlijk aandeel

Wij committeren ons aan de opgave en hanteren daarin een minimum norm van 30% sociale huur bij nieuwbouw in onze woonvisie.

Bron: Woondeal 2022 – 2030 Regio U10

Binnen de Zuid-Oost Utrecht gemeenten (Zeist, Bunnik, De Bilt, Wijk bij Duurstede en Utrechtse Heuvelrug) werken we goed samen. Er vindt door onze gemeente steeds regionale afstemming plaats over onder meer de verdeling van de huisvesting van aandachtsgroepen en de aanpak van de ouderen-huisvesting, inclusief de daarbij behorende zorg, begeleiding en afstemming. Het gaat in deze samenwerking dus niet alleen over wonen, maar ook over de verbinding met welzijn, zorg en ondersteuning, en daarmee met de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. De (extramuraal) zorg voor jeugd en Wmo (die buiten de gemeentelijke invloedssfeer valt) wordt regionaal ingekocht.

2. Trends en ontwikkelingen

Veranderende opgaven

De opgaven binnen wonen en zorg zijn een gevolg van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, gecombineerd met rijksbeleid en verschuivingen in het zorgstelsel. We zien een aantal trends en ontwikkelingen die ons een groot gevoel van urgentie en noodzaak geven om in actie te komen.

Vergrijzing

Het aantal 65-plussers in gemeente De Bilt is met 34% hoger dan de regio en blijft de komende jaren stijgen met 950 huishoudens in 2023 en daarna met 980 tot 2040.

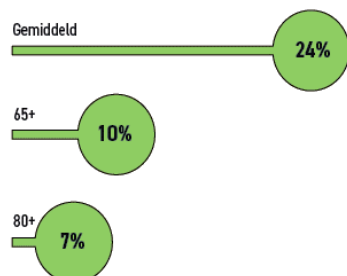

Percentage 65+ huishoudens in 2022
Bron: Infographic Companen, 2023

Bovendien neemt de gemiddelde leeftijd van ouderen toe met een grotere kans op meer kwetsbare ouderen (dubbele vergrijzing).

Langer thuis wonen

Ouderen blijven langer zelfstandig in hun vertrouwde omgeving wonen. Ze zijn weinig geneigd te verhuizen en doen daardoor meer een beroep op woningaanpassingen.

Verhuisgeneigdheid in gemeente De Bilt
Bron: Infographic Companen, 2023

Tekort aan woningen

Er zijn meer geschikte/levensloopbestendige woningen nodig (voortaan geschikte) voor ouderen en aandachtsgroepen.

Stagnerende doorstroming

Veel ouderen wonen vaak in (grote) woningen die beter geschikt zijn voor andere doelgroepen. Een aantal achterliggende redenen voor de stagnerende doorstroming is:

- * gebrek aan levensloopbestendige appartementen in de vertrouwde omgeving/wijk;
- * de maandlasten; geschikte woningen zijn vaak kleiner, terwijl de huurprijs of hypotheeklast vaak gelijk of hoger ligt;
- * het opzien tegen de verhuizing; deze is duur en betekent opruimen, regelen en administratie;
- * de geschikte woningen liggen niet altijd in de buurt van mantelzorgers of (zorg)voorzieningen.

Behoeft aan nieuwe woonzorgconcepten en passende woonvormen

Door de vergrijzing neemt de vraag naar appartementen en toegankelijke woningen in de huur- en de koopsector toe. We zien daarnaast een duidelijke behoefte aan nieuwe geclusterde woonzorgconcepten die het gat opvullen tussen zelfstandig wonen en wonen in een instelling met 24-uurs zorg.

Deze behoefte geldt bij zowel ouderen als bij mensen met een psychische of verstandelijke beperking (zie factsheets in de bijlagen voor aantallen).

Naast deze passende woonvormen blijft een specifiek woonzorgaanbod noodzakelijk om (niet zelfredzame) mensen zo goed mogelijk hun plek te geven in de samenleving.

Risico op vereenzaming

Het aantal alleenwonenden groeit. Dat kan vereenzaming met zich meebrengen.

Toenemende druk op leefbaarheid

In bepaalde buurten en (woon)complexen staat de leefbaarheid steeds meer onder druk door de concentratie van kwetsbaren. Dit werkt niet bevorderlijk voor de sociale cohesie en de leefbaarheid. Daarbij komt dat de veerkracht van de omgeving sterker op de proef wordt gesteld.

Bron: maxvandaag.nl

Meedoen wordt lastiger

Ontmoeting en activiteiten zijn belangrijke middelen tegen vereenzaming en halen door hun preventieve werking de druk van de al overbelaste zorg. Steeds meer mensen met een zorg- en ondersteuningsvraag wonen zelfstandig. Waar ontmoeting in verpleeghuizen vanzelfsprekend is, kan dit in de wijken een uitdaging zijn. Onder andere door de snelle ontwikkeling van de digitalisering zijn inwoners in een sociaal kwetsbare situatie vaker aangewezen op hun sociale netwerk, bijvoorbeeld om bankzaken en financiën te regelen, om online boodschappen te doen en afspraken te maken bij instanties. Wanneer dit sociale netwerk niet sterk genoeg is, of helemaal ontbreekt, komen mensen in de knel.

Verschuivingen in de zorg

De rol van de gemeente en alle stakeholders in de zorg is veranderd. Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en het bieden van zorg aan langdurig zieken. Daarnaast hebben gemeenten een deel van de rijkstaken overgenomen.

Zorg aan huis

Veel zorg wordt aan huis geboden. Verzorgingshuizen zijn gesloten en verpleeghuiszorg is alleen toegankelijk voor mensen met een zware zorgbehoefte. Dit geldt ook voor mensen met een psychische aandoening of mensen met een verstandelijke beperking. Naast het wonen in een verpleeghuis is het ook mogelijk om vanuit de Wlz thuis zorg te ontvangen door begeleiding thuis (volledig pakket thuis) of Persoonsgebonden budget.

Tekorten aan zorgverleners

De arbeidsmarkt voor zorgpersoneel is gespannen. Er is nu al een tekort aan zorgpersoneel en de verwachting is dat dit alleen maar toeneemt. Met de hoge woningprijzen in gemeente De Bilt is het voor het zorgpersoneel zelf ook lastig een huis te vinden. Doordat ouderen langer zelfstandig wonen, doen ze daarnaast ook vaker een beroep op mantelzorgers en vrijwilligers. Tegelijkertijd zien we dat het aantal mantelzorgers en vrijwilligers de komende jaren juist afneemt (zie factsheets).

Wanneer we niet acteren leiden de trends en ontwikkelingen tot problemen, juist in een gemeente met bovengemiddelde vergrijzing. Daarom gaan we met de volgende opgaven aan de slag:

- * het realiseren van passende huisvesting;
- * het stimuleren van ontmoeting;
- * het leveren van passende zorg en begeleiding.

3. Onze ambities

Ambitie 1

Vergroten van het aanbod: aantrekkelijk, divers qua prijs en typologie

De komende jaren willen we het woningaanbod vergroten. Zowel voor ouderen die al dan niet een zorg- of ondersteuningsvraag hebben, als voor inwoners in een sociaal kwetsbare situatie met een ondersteuningsvraag. We willen geschikte appartementen realiseren van betaalbaar tot luxe, in zowel koop als huur. Daarnaast is het gezien de vergrijzing en het tekort aan zorgpersoneel extra belangrijk om sociale huur en middenhuur te realiseren conform de Woonvisie. De verhuisgeneidheid van ouderen neemt af naarmate de leeftijd vordert. Een groot deel blijft, zonder stimuleringsmaatregelen, veelal in grote en ongeschikte woningen wonen. Daarom zetten we ook in op het stimuleren van doorstroming. Daarnaast willen we een beperkt aantal kleinere sociale huurwoningen realiseren om de uitstroom vanuit beschermd wonen en jeugdzorg op te vangen.

Nieuwbouw

1. Meer appartementen in een hoger tempo
2. Realiseren geclusterde woonvormen
3. In bestaande wijken met voorzieningen
4. Woonzorgconcepten niet zelfredzamen

Bestaande voorraad

5. Aanpassen bestaande woningen
6. Doorstroming stimuleren
7. Splitsen woningen en pré-mantelzorgwoningen

Ambitie 2

Meedoen in een toegankelijke en veilige omgeving

We willen dat inwoners van gemeente De Bilt naar vermogen kunnen meedoen in een veilige en toegankelijke omgeving met goede voorzieningen in de wijk of buurt. Een omgeving die zelfredzaamheid, participatie en ontmoeting stimuleert. Zelfredzaamheid betekent ook dat ons beleid erop gericht is dat onze inwoners vroegtijdig nadenken over hoe zij op een prettige manier ouder kunnen worden, in hun eigen woning of elders. Dit kunnen zij doen door op tijd actie te ondernemen en te verhuizen naar een passende woning of de huidige woning op tijd aan te passen.

Meedoen

8. Focus op gezondheidsbevordering

Omgeving

9. Veiligheid en toegankelijkheid

Ambitie 3

Leveren van passende zorg, begeleiding & ondersteuning

We willen ons ten slotte richten op het maken van duidelijke afspraken met (zorg) partijen om aandachtsgroepen goed in de wijken te laten landen, ondersteuning te bieden aan de huidige bewoners in een wijk of complex, (mantel)zorg in de nabijheid mogelijk te maken, en mee te laten doen in de maatschappij. Door het zorgaanbod flexibel in te zetten, is het mogelijk om zo nodig op en af te schalen. Als gemeente willen we de regie oppakken door partijen voor welzijn en zorg bij elkaar te brengen en concrete afspraken te maken.

Inwoners

10. Aandacht voor bewoners

Samenwerking

11. Regierol gemeente

Basisprincipes

Bij de uitwerking van onze ambities gaan we telkens uit van vier basisprincipes.

Inclusief

We willen een gemeente zijn voor de mensen met wie het goed gaat, maar ook voor de mensen bij wie het niet allemaal vanzelf gaat. Een eigen woonplek, met zo nodig zorg en begeleiding op maat, vinden we belangrijk, want het is de basis voor herstel en (re-) integratie in een wijk en maatschappij. Een inclusieve buurt of wijk begint met passende huisvesting. Daarnaast is de mogelijkheid om elkaar te kunnen ontmoeten belangrijk. Dit kan op informele plekken zijn, zoals een winkel of park, maar ook tijdens ontmoetingen in een buurthuis of vereniging. Deze plekken moeten goed toegankelijk zijn.

Zo lang mogelijk zelfstandig

Onze inzet is dat mensen met een zorgvraag zo lang mogelijk zelfstandig kunnen zijn en zelfstandig (blijven) wonen in hun eigen vertrouwde omgeving, met hulp van hun sociale netwerk en waar nodig met hulp of ondersteuning van professionals. Wij sluiten hiermee aan bij het huidige rijksbeleid.

Gezamenlijk en samen

We zien wonen, welzijn en zorg voor alle doelgroepen die ondersteuning nodig hebben als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle maatschappelijke samenwerkingspartners. Het is belangrijk om daarin samen te werken en te verbinden onder regie van de gemeente.

Realistisch en haalbaar

Het is belangrijk realistisch te blijven en haalbare doelen te stellen. Niet alles kan overal en zeker niet alles tegelijkertijd.

4. Actiepunten

Ambitie 1. Vergroten van het aanbod: aantrekkelijk, divers qua prijs en typologie

Nieuwbouw

We bieden voor waardevolle toevoegingen ruimte binnen ons bouwprogramma. Dit doen we in ieder geval bij de grotere bouwlocaties Schapenweide en Spoorzone. Bij al onze nieuwbouwprojecten zijn we zorgvuldig bij de toewijzing/verkoop door het toepassen van voorrangregels gericht op doorstroming (zie definities en extra toelichting). Ook hebben we aandacht voor Domotica om ervoor te zorgen dat dit nu en in de toekomst goed toe te passen is. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden het minimaal creëren van extra ruimte in de meterkast en aanleggen van extra loze leidingen en stopcontacten.

Actiepunt 1: Meer appartementen

Het daadwerkelijk realiseren van meer nieuwe woningen tot 2030 (en de jaren erna) in lijn met de Woonvisie heeft onze absolute prioriteit. Het is belangrijk de urgentie te vergroten door een tempoversnelling in 'oplevering' van nieuwe woningen te realiseren.

De Leyenburgh, appartementen, Bilthoven
Bron: woonzorg.nl + Woonvisie De Bilt 2030

We realiseren zowel betaalbare als luxe koop- en huurappartementen (met lift), die geschikt gebouwd worden (zie begrippenlijst in de bijlagen voor de definitie).

De betaalbare huurwoningen realiseren we o.a. om de uitstroom van beschermd wonen en jeugdzorg op te vangen.

Actiepunt 2: Realiseren geclusterde woonvormen

We zetten in op het realiseren van geclusterde woonvormen. Het gaat om een gevarieerd aanbod geschikt voor ouderen met of zonder zorg en mensen met een ondersteuningsvraag. Denk hierbij aan geclusterde woonvormen zoals hofjeswoningen/appartementen (bijvoorbeeld Knarrenhof), aanleunwoningen en gemengd wonen. Voor wat betreft geclusterde woningen voor ouderen willen we dat deze woningen qua woonvorm aantrekkelijk genoeg zijn om ouderen te verleiden hun huidige woning in te ruilen voor een geschikte woning.

Actiepunt 3: Bouwen in bestaande wijken en nabij bestaande voorzieningen en ontmoetingsplekken

Als de (her)ontwikkeling van nieuwe woningen voor ouderen en aandachtsgroepen plaatsvindt in een wijk, dan worden deze zoveel mogelijk in de (directe) nabijheid van voorzieningen gerealiseerd. Het centrum van Bilthoven, De Bilt en Maartensdijk zijn vanwege het hoge voorzieningenniveau het meest geschikt. Bij het ontwerpen van nieuwe bouwlocaties houden we rekening met realiseren van voldoende voorzieningen in de buurt en ontmoetingsruimtes.

Actiepunt 4: Realiseren woonzorgconcepten voor niet zelfredzamen

Als gemeente hebben we zeker ook een rol voor de mensen die niet zelfredzaam zijn. Deze groep zal de komende jaren toenemen. Voor deze niet zelfredzamen willen we faciliteren dat er in ieder geval één of zo mogelijk meerdere (kleinschalige) geschikte woonzorgconcepten gerealiseerd gaan worden.

Bestaande voorraad

De woningvoorraad bestaat in 2030 voor meer dan 90% uit bestaande bouw. Daarom zetten we in op zowel het optimaal benutten van de bestaande woningvoorraad, als op doorstroming.

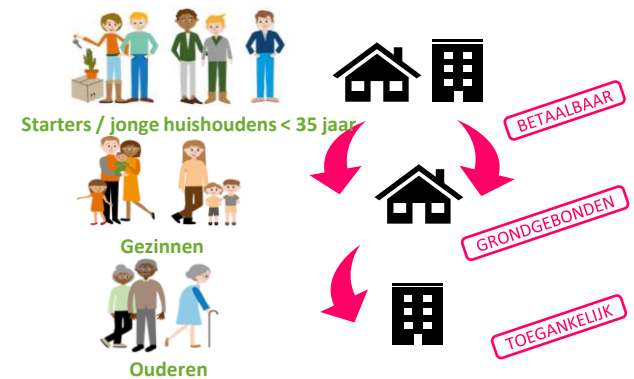
Actiepunt 5: Stimuleren aanpassen bestaande woningen

In de gemeente is nu 29% van de woningen geschikt voor wonen met een (niet te zware) fysieke beperking. Nog eens 19% is geschikt te maken. Onze inzet is er op gericht dat Woonstichting SSW binnen haar woningvoorraad, waar dit mogelijk is, aan de slag gaat met het opplussen van haar voorraad.

Actiepunt 6: Doorstroming stimuleren

Doorstroming is een middel om zowel de woningvoorraad beter te benutten, als

meer huishoudens in gemeente De Bilt te helpen bij het vinden van een woning die past bij hun persoonlijke woonwensen.

Bron: Woonvisie De Bilt 2030

Elke doorstroming is er een. We beginnen met het inzetten van een verhuiscoach samen met Woonstichting SSW. Daarnaast onderzoeken we samen met de partners voor wonen, welzijn en zorg de verdere mogelijkheden om mensen te stimuleren om door te stromen door ze te ontzorgen. Hierbij kan gedacht worden aan een verhuishulp, verhuishulpbudget en het wegnemen van de huursprong binnen de regeling 'Van Groot naar Beter' voor sociale huurwoningen.

Actiepunt 7: Splitsen woningen en pré-mantelzorgwoningen mogelijk maken

We zetten in op het vergemakkelijken van woningsplitsen. Daarnaast gaan we pré-mantelzorgwoningen mogelijk maken. Het toetsingskader voor beide wijzigingen zal geborgd worden in het 'Tijdelijk deel omgevingsplan'.

4. Actiepunten

Ambitie 2. Meedoen in een Toegankelijke en veilige omgeving

Actiepunt 8: Focus op gezondheidsbevordering

Door in te zetten op gezondheidsbevordering (hoge positieve gezondheid) stellen we de zorg langer uit en verkleinen we de vraag naar zorg.

Bewegen en ontmoeten

We willen de gezondheid bevorderen door mensen in de openbare buitenruimte uit te dagen te bewegen/sporten en elkaar te ontmoeten. Een slim ingerichte (groene) openbare buitenruimte en passend voorzieningsniveau dragen hieraan bij.

Laagdrempelige activiteiten

We richten ons op het behouden, faciliteren en stimuleren van laagdrempelige voorzieningen en activiteiten, die mensen activeren, betrokken houden en zin geven. Dit doen we onder andere door aangesloten te zijn bij de coalitie 'Eén tegen eenzaamheid'. Samen met onze maatschappelijke partners laten we de concrete acties die uit deze coalitie voortkomen landen in het plan 'iedereen doet mee'.

Eén tegen eenzaamheid biedt verschillende initiatieven die helpen eenzaamheid te voorkomen.

Stimuleren gezondheidsbevordering

Daarnaast willen we inwoners aanmoedigen bewuste keuzes te maken over leefstijl, gezondheid, sporten en bewegen. Als gemeente werken we, zoals vastgelegd in onze gezondheidsnota, continue aan een gezonder gemeente De Bilt.

Actiepunt 9: Toegankelijkheid en veiligheid

We werken aan veilige wijken en kernen, waarbij toegankelijkheid de norm is. Dit gaan we doen door de komende jaren de toegankelijkheid van winkels, horeca, openbare gebouwen en andere voorzieningen verder te optimaliseren, met veilige looproutes er naartoe en een goede inrichting van de woonomgeving, bijvoorbeeld met bankjes en wandel-, sport- en spelgelegenheden. Dit wordt onderdeel van de 'agenda inclusief beleid'. Daarnaast is het voor de toegankelijkheid van belang dat het openbaar vervoer op peil blijft en waar mogelijk qua frequentie en verbindingen wordt verbeterd. In lijn met de mobiliteitsvisie 2035, zetten we daarom in op het behoud van het openbaar vervoer.

Ambitie 3. Leveren van passende zorg, begeleiding & ondersteuning voor wie dat nodig heeft

Actiepunt 10: Aandacht voor nieuwe en huidige bewoners in een wijk of complex

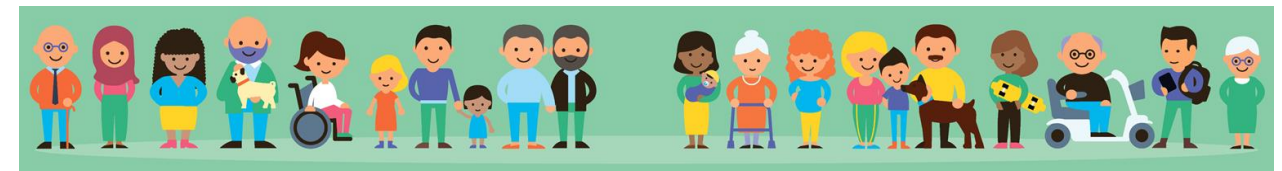
Voor de nieuwe bewoners in een wijk of complex zetten we in op goede begeleiding; gericht op een zachte landing, met zorg en (vrijwillige) hulp op maat die het zelfstandig wonen ondersteunt.

Geen onnodige indicatieprocessen

Voor inwoners die vanuit een andere gemeente naar onze gemeente verhuizen worden bestaande indicaties overgenomen zonder nieuwe indicatieprocessen.

Leefbaarheid

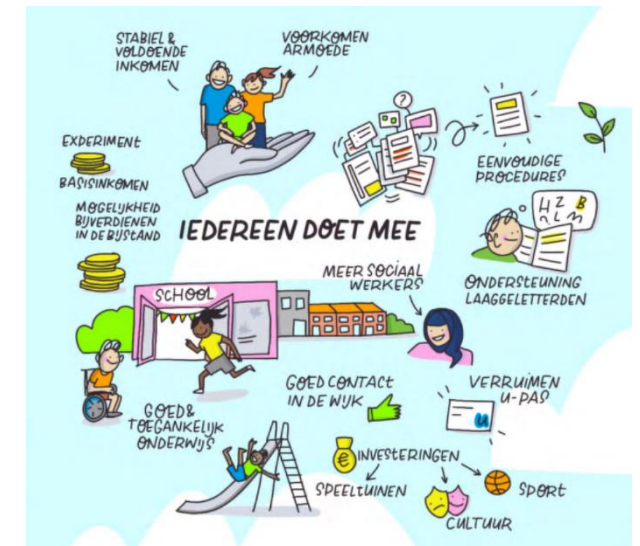
De leefbaarheid in sommige wijken en complexen (vooral sociale huurcomplexen) staat momenteel onder druk vanwege een toename van de concentratie inwoners in een sociaal kwetsbare situatie, in de sociale huursector. Het is daarom belangrijk om niet alleen aandacht te hebben voor de betrokken doelgroepen, maar ook voor andere bewoners in de wijk of het complex. Hiervoor maken we afspraken met de corporaties en andere stakeholders over ieders inzet op het thema leefbaarheid (bijvoorbeeld over de inzet van wijkbeheerders, toezicht en handhaving).

Bron: wonendoenwesamen.nl

Actiepunt 11: Regierol gemeente

Een goede samenwerking tussen zorgaanbieders, woningbouwcorporaties en welzijnsorganisatie in de wijken is erg belangrijk.

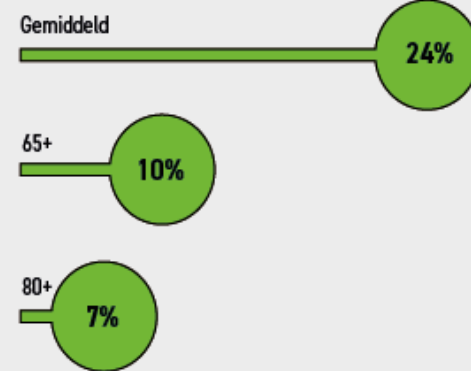
Bron: Coalitieakkoord gemeente De Bilt 2022-2026

Wij organiseren periodieke ontmoetingen tussen gemeente, de corporaties, de regionale Sociale Diensten en de Maatschappelijke partners voor Welzijn en Zorg, omdat we alleen samen de opgave kunnen aanpakken. In die regierol brengen we partijen bij elkaar.

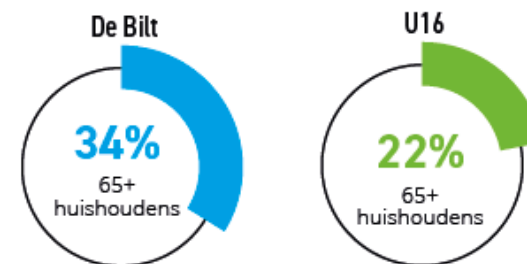
Ouderen: wonen in De Bilt

Demografie

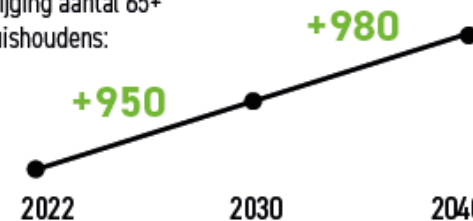
Verhuiscapaciteit in De Bilt:

Percentage 65+ huishoudens in 2022:

Stijging aantal 65+ huishoudens:

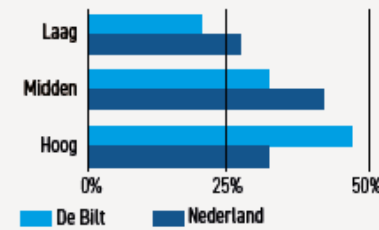

Gezonde levensverwachting is sterk afhankelijk van opleidingsniveau. In De Bilt is het gemiddelde opleidingsniveau hoger dan het gemiddelde opleidingsniveau in Nederland.

Levensverwachting Nederland:

Gemiddeld opleidingsniveau:

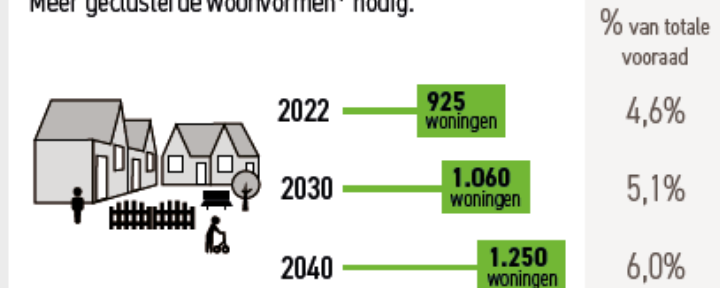
Behoeftte reguliere en geclusterde woonvormen

Door vergrijzing is er meer behoefte aan zorg en aan geschikte woningen voor ouderen.

Voor ouderen meer geschikte woningen nodig.

Meer geclusterde woonvormen* nodig.

- Langer zelfstandig ook met intensieve zorg. Groeiende vraag naar tussenvormen van volledig zelfstandig tot intramuraal.
- Mensen zijn weinig verhuiscapaciteit, daardoor meer beroep op woningaanpassingen.
- Vaker alleenwonend zonder hulp van inwonende mantelzorgers.
- Risico vereenzaming.
- Groeiende druk op huisartsenzorg en ambulante zorg.

* Definities staan aan het einde van dit document.

Bijlage 1: Feiten en cijfers (2/4)

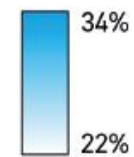
Ouderen

Geschiktheid woningvoorraad

Geschiktheid voor ouderen:

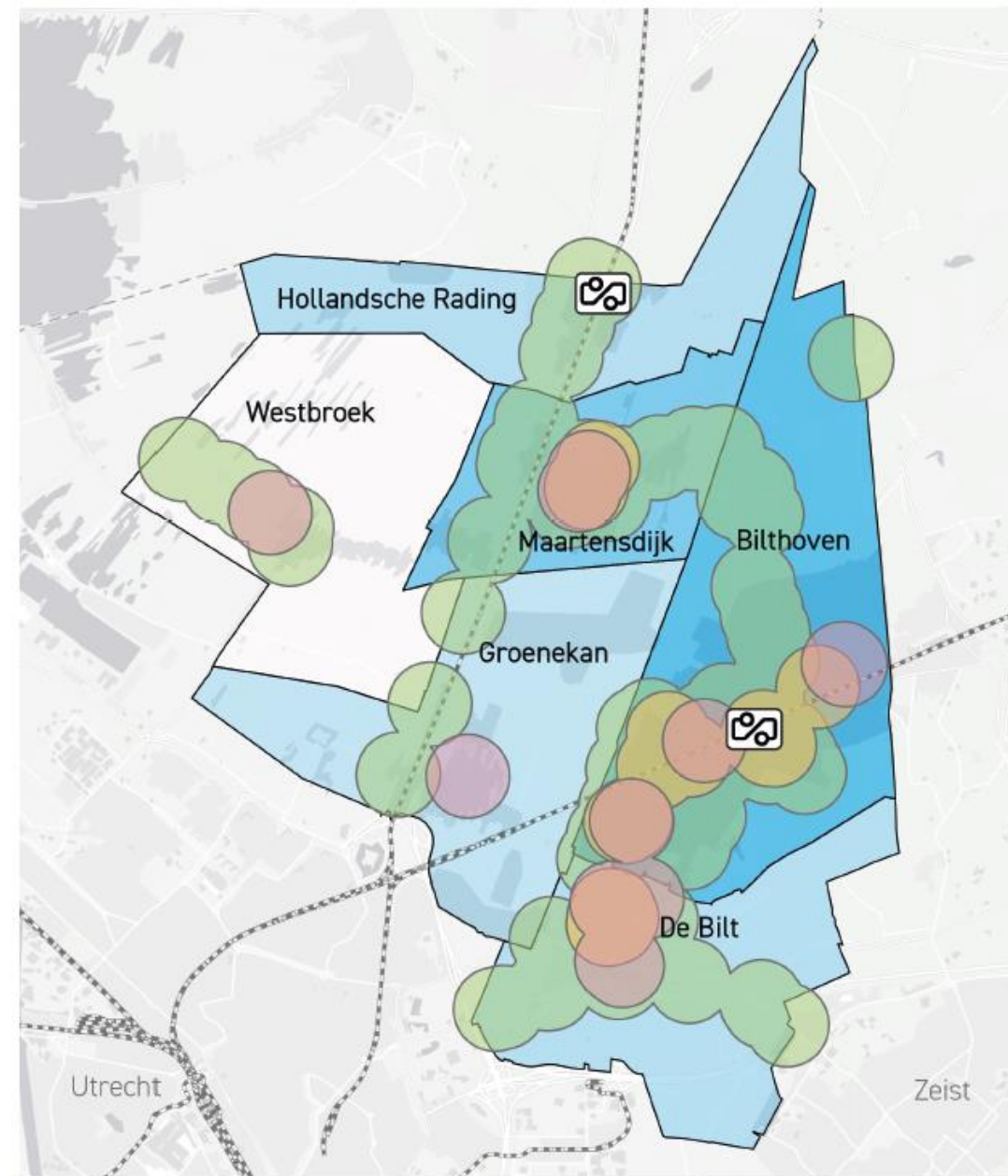
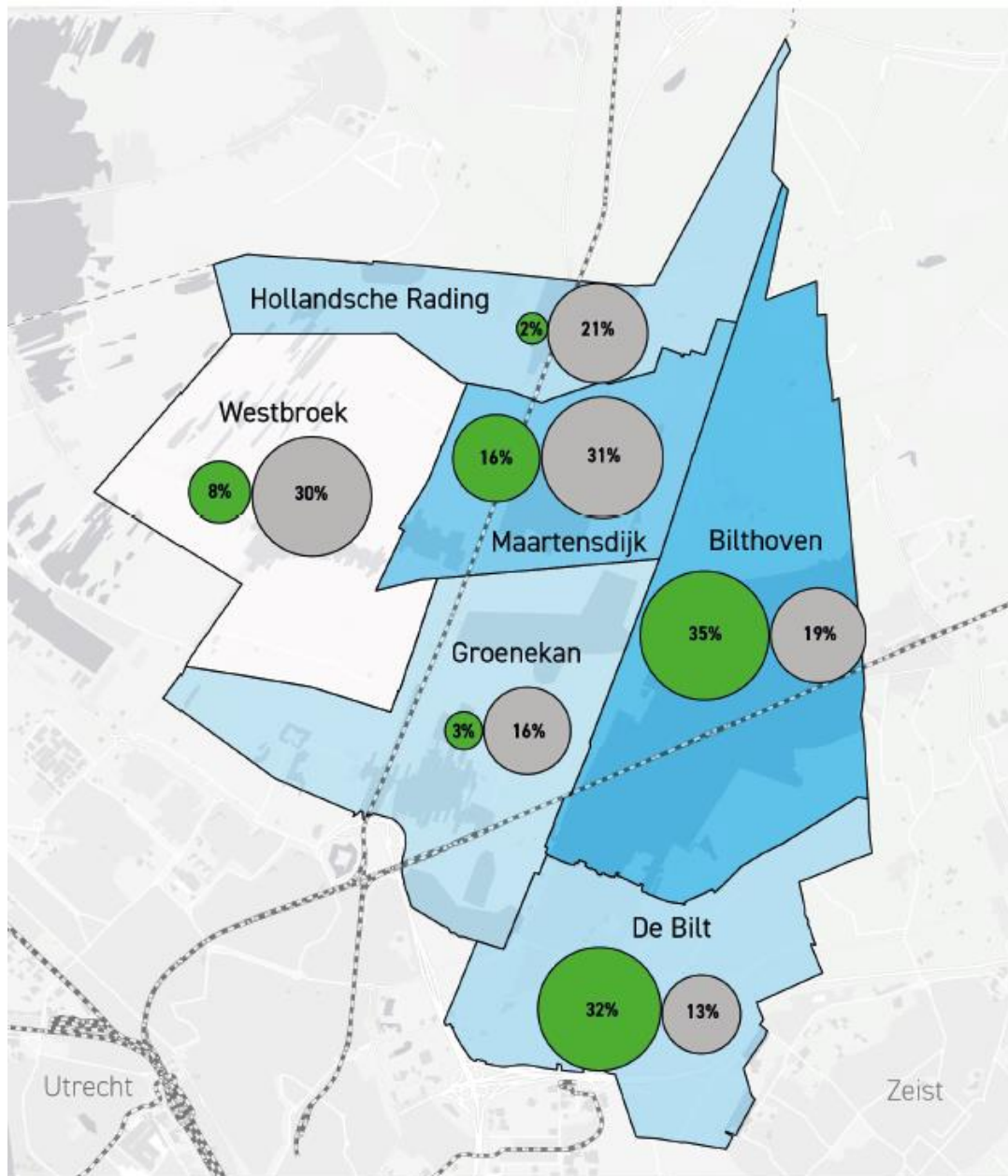
- Geschikt
- Geschikt te maken

Percentage 65-plussers:

Gebieden waarbinnen 500 meter de volgende voorzieningen bereikbaar zijn:

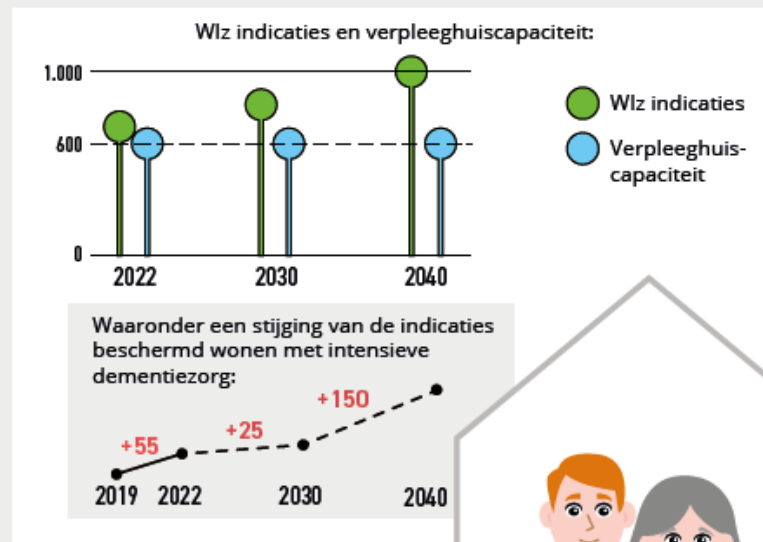
- Winkels
(supermarkten, drogisterijen en warenhuizen)
- Zorgvoorzieningen
(huisartsen, apotheken, Verzorgingstehuizen)
- Bus- en treinhaltes
- OV punt

Ouderen: kerngegevens Wonen en zorg

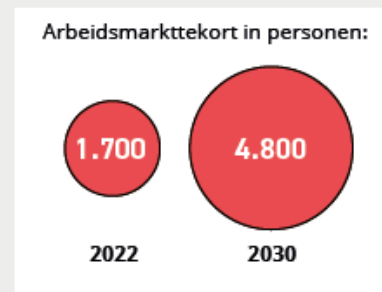
Groei van het aantal Wlz indicaties

Het aantal Wlz-indicaties groeit van 705 in 2022 naar 785 in 2030. In 2040 groeit het aantal indicaties naar ruim 1.000, met mogelijk nog een kleine plus. De verpleeghuiscapaciteit blijft vooralsnog circa 600 plekken, dus de druk op thuissituatie gaat van 100 in 2022 naar 400 in 2040.

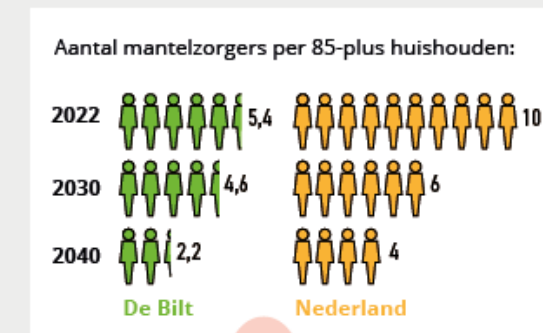
Druk op zorgpersoneel

Het arbeidsmarkttekort in regio Utrecht is in 2021 1.700 personen. Dit aantal zal in 2031 stijgen naar 4.800 personen.

Druk op aantal (potentiële) mantelzorgers

In 2022 zijn er in De Bilt potentieel 5,4 mantelzorgers per 85-plus huishouden. In 2030 zal dat afnemen naar 4,6 mantelzorgers. De urgentie omtrent het oplopende tekort aan mantelzorgers voor De Bilt is groter en gaat nog groter worden dan landelijk.

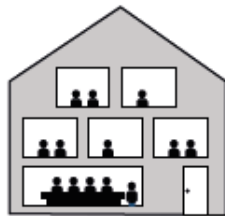
Overige doelgroepen

Mensen met een verstandelijke beperking

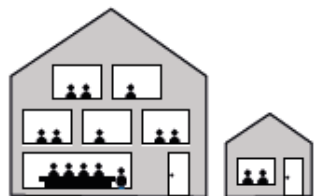
Begin 2022 hadden 180 mensen in De Bilt een Wlz-indicatie voor verstandelijk gehandicaptenzorg.

De vraag naar geclusterd wonen en gespikkeld wonen voor mensen met een verstandelijke beperking neemt toe.

Meer geclusterde woonvormen voor VG-doelgroep* nodig.

Meer gespikkelde woonvormen voor VG-doelgroep* nodig.

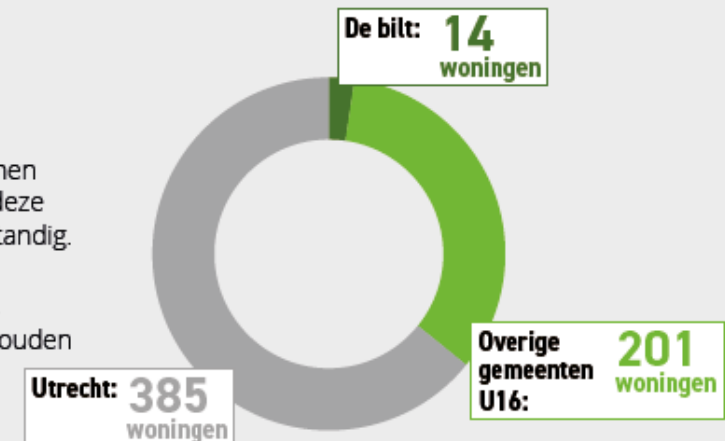
* Definities staan aan het einde van dit document.

Beschermd wonen (BW)

Uitstroom beschermd wonen

Door de landelijke trend van "beschermd wonen naar beschermd thuis" stromen mensen uit deze woonvormen en wonen daardoor meer zelfstandig.

Uit regionaal onderzoek blijkt dat er in de Bilt jaarlijks minimaal **14** woningen beschikbaar zouden moeten zijn om de jaarlijkse uitstroom BW op te vangen.

Mensen met een Wlz-LG-indicatie

Aantal mensen met een lichamelijke beperking in De Bilt (afgerond). Het gaat om wonen met begeleiding. Een deel van deze groep heeft specifieke aanpassingen in de woning nodig.

Jeugdzorg

75 Jongeren in het eerste kwartaal van 2022

met een indicatie voor jeugdhulp met verblijf, met woonplaats 'thuis' De Bilt.

Geschatte uitstroom:

5 Jongeren per jaar

Vuistregel is dat gemiddeld ongeveer op 1 op de 18 jongeren uitstroomt.

Bijlage 2: Begrippenlijst en toelichting

Beschermd wonen (BW)

Beschermd wonen is voor mensen die niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek. Wanneer begeleid wonen (ondersteuning aan huis) niet voldoende is, kan iemand terecht bij een zorginstelling die vierentwintig uur per dag ondersteuning biedt.

Domotica

De naam voor slimme apparaten die met internet zijn verbonden en die zijn bedoeld om mensen te helpen of ontlasten. Domotica in de zorg is er om zorg te verbeteren en personeel te ontlasten.

Extramuralisering

Extramuralisering duidt op de verschuiving in het zorgaanbod van intramurale instellingen naar zorg en begeleiding aan huis. Zorgvragers blijven zo lang mogelijk thuis wonen en zorgorganisaties passen hun diensten hierop aan.

Geclusterde woonvormen

Een uiteenlopend palet aan woonvormen: van verpleeghuizen tot aan aanleunwoningen en serviceflats, hofjes of woonzorgboerderijen. Het gezamenlijke kenmerk van de woningen is dat ze een zekere mate van beschutting en gemeenschap bieden. We maken onderscheid tussen geclusterd wonen voor ouderen en geclusterd wonen voor verstandelijk gehandicapten.

Geclusterd wonen voor ouderen

Een geschikte woning in een woonvorm met vijf of meer wooneenheden. Het gaat om zelfstandige woningen waar mensen (ook) zonder zorgindicatie mogen wonen. Eventuele zorg en ondersteuning kan worden bekostigd vanuit de Wmo, Zvw of Wlz.

Het kunnen zowel appartementen als grondgebonden woningen zijn. We rekenen een woning tot 'geclusterd wonen voor ouderen' als ten minste 50% van de bewoners in het complex 65 jaar of ouder is en/of het complex gelabeld is voor ouderen.

Geclusterd wonen voor verstandelijk gehandicapten

Woonvorm waarbij de bewoner een eigen appartement of studio heeft met voorzieningen, maar waar ook een ontmoetingsruimte in of bij het pand is. Begeleiding is soms 24/7 aanwezig, soms 24/7 oproepbaar.

Gespikkeld wonen

Wonen in een reguliere, niet-geclusterde woning in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan zorg en begeleiding geboden kan worden. (NB: deze term gebruiken we niet voor ouderen, maar wel voor VG, GGZ, jeugdzorg-uitstromers).

Geschikte/levensloopbestendige woning

Een woning die zodanig is uitgerust of eenvoudig is aan te passen dat een bewoner niet hoeft te verhuizen als deze wat moeilijker ter been wordt of te maken krijgt met andere lichte gezondheidsproblemen. De entree van een levensloopbestendige woning is zonder traplopen te bereiken. De primaire vertrekken (hoofdslaapkamer, woonkamer, keuken, toilet en badkamer) zijn eveneens zonder traplopen te bereiken. Er is voldoende bewegingsruimte om met een rollator te kunnen manoeuvreren.

GGZ: Geestelijke gezondheidszorg

Betreft zowel de klinische zorg (Zvw), langdurige zorg (Wlz) als Beschermd Wonen (Wmo).

Hofjeswonen

Geclusterde appartementen of woningen rondom een gemeenschappelijke binnentuin.

Intramuraal wonen

Wonen voor mensen die niet (meer) zelfstandig kunnen wonen, maar verzorgd moeten worden in een zorginstelling.

Maatschappelijke partners

Maatschappelijke partners zijn onder andere woningcorporaties, gebiedsontwikkelaars, verenigingen, kerken of particuliere initiatiefnemers.

Maatschappelijke opvang (MO)

Tijdelijke huisvesting van kwetsbare mensen, waaronder daklozen, jonge moeders of slachtoffers van huiselijk geweld.

Opplussen

Opplussen is het preventief aanbrenge van kleine aanpassingen in de woning waardoor de woning voor senioren niet alleen prettiger wordt en beter toegankelijk wordt, maar tevens voor valpreventie zorgt.

Persoonsgebonden budget (PGB)

Een verstrekingsvorm in de Wet langdurige zorg en Wet maatschappelijke ondersteuning waarbij de cliënt of diens vertegenwoordiger het budget beheert.

Pré-mantelzorgwoningen

Woningen bedoeld voor de huisvesting van een huishouden van maximaal twee personen van wie tenminste één persoon pre-mantelzorg, vooruitlopend op toekomstige mantelzorg, verleent of ontvangt van een bewoner van de hoofdwoning.

Voorrangsregels doorstroming

Per project worden afspraken gemaakt om zoveel mogelijk woningen in eerste instantie aan eigen inwoners aan te bieden voor een bepaalde periode.

Aanvullende voorrangsregels kunnen bij zowel koop als huur worden gesteld, zoals:

- * inwoners van 65 jaar en ouder bij voor ouderen geschikte projecten;
- * huurders die sociale huurwoningen in gemeente Bilt achterlaten en kiezen voor woningen in middenhuursegment of koop;
- * huurders die een grote min 4k sociale huurwoning achterlaten (regeling van Groot naar Beter);
- * lokale (kern)binding voor sociale huur (Groenekan, Hollandsche Rading, Westbroek en Maartensdijk).

VG

Verstandelijk gehandicapt/beperkt.

Wlz/Wlz-zorg

Wet langdurige zorg. Zorg met verblijf in een instelling.

Wmo

Wet maatschappelijke ondersteuning.

Woonzorg PG

Geclusterde woonvorm voor mensen met psychogeriatric/dementie.

Zelfredzaamheid

Het vermogen om dagelijkse activiteiten zelfstandig te kunnen doen. Denk aan dag invulling of administratie.

Zvw

Zorgverzekeringswet.

Bronnen

Programma

- * Woonvisie De Bilt 2030 (december, 2021)
- * Infographics Companen (april, 2023)
- * Website gemeente De Bilt
- * Woningmarktanalyse gemeente De Bilt, onderdeel regionale woningmarktonderzoek U16, provincie Utrecht (Companen, 2019)
- * Woonbehoefteonderzoek De Bilt (Companen, juli 2020)
- * Woningbouwmonitor (CBS, 2020)
- * Gebundeld advies van inwoners aan de raad 'De Bilt, wonen in een groene omgeving!' (Redactieteam van inwoners, mei 2021)
- * Woondeal 2022 – 2030 regio U10

Infographic (Companen)

- * CBS, 2022
- * Primos, bewerking Companen, 2019
- * CBS microdata, 2020
- * CBS, 2023
- * Woonzorgweter Companen, 2020
- * CIZ Databank indicaties, 2020
- * OpenStreetMap
- * Aanbodinventarisatie bij aangeleverde aanbieders door gemeente De Bilt, 2020
- * Prognosemodel Zorg en Welzijn Databank, ABF Research, 2023
- * Regionale aanpak Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang U16 gemeenten, 2020

Geraadpleegde stakeholders

- * Silverein, woonzorg instelling
- * Huize het Oosten, woonzorg instelling
- * SSW, woonstichting
- * Habion, woningcorporatie
- * Woonzorg Nederland, woningcorporatie
- * WoonSpraak, bewonersvereniging
- * WVT, welzijnsinstelling
- * Mens De Bilt, welzijnsinstelling
- * Thomashuis Maartensdijk, woonvoorziening
- * Bewoners-/wijkvereniging en wijkraad (Wijkraad De Leijen, Bewonersvereniging Bilthoven Noord, Wijkvereniging Centrum II)
- * Adviesraad Sociaal Domein
- * Kennisteam Wonen

Beleidsmakers

Gert den Ouden
Marike Fowler
Tolinda de Vries

Vormgeving

Paulien Eisma (Beleid enzo bv)